

Jak wspierać rozwój dziecka w wieku przedszkolnym

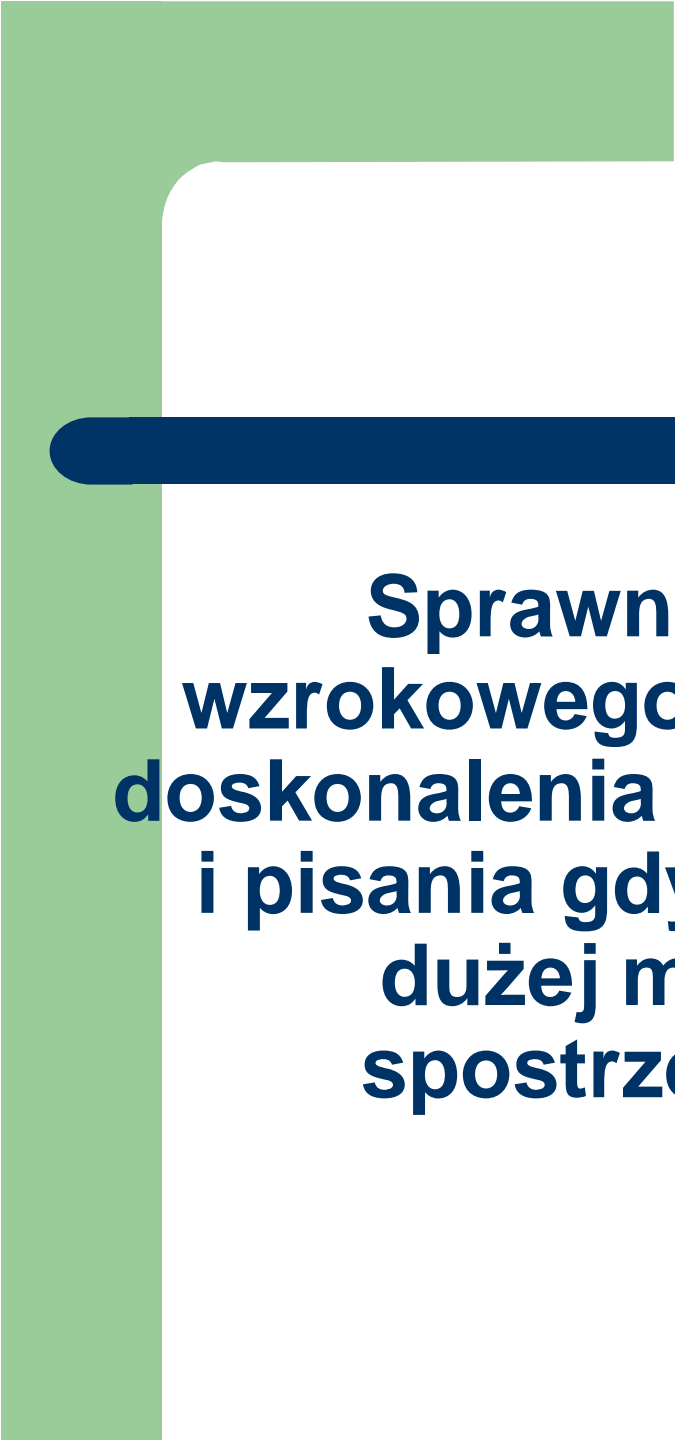
W czym pomagać trzeba najbardziej?

- Rozwój percepcji wzrokowej
- Rozwój percepcji słuchowej
- Usprawnianie motoryczne i grafomotoryka
- Orientacja w schemacie ciała i orientacja przestrzenna
- Wiedza o otaczającym świecie

PERCEPCJA WZROKOWA

Percepcja wzrokowa jest zdolnością do dostrzegania, rozpoznawania i interpretowania bodźców wzrokowych. Odpowiada za:

- **Spostrzeganie figury i tła**, czyli zdolność skupiania uwagi na wybranym przedmiocie i wyodrębnianiu go z otoczenia (np. wyszukiwanie danego elementu na obrazku),
- **Stażość** - oznacza, że spostrzegamy przedmiot jako mający określone cechy takie jak: kształt, barwa czy wielkość,
- **Położenie w przestrzeni** - oznacza dostrzeganie relacji pomiędzy przedmiotem a obserwatorem (piłka znajduje się za mną, przede mną, po lewej stronie etc.),
- **Koordinacja wzrokowo-ruchowa** dotyczy zharmonizowania ruchów gałek ocznych oraz innych części ciała (np. dłoni), zdolność ta umożliwia wykonywanie różnych czynności pod kontrolą wzroku,
- **Spostrzeganie relacji przestrzennych** odnosi się do dostrzegania położenia dwóch lub więcej przedmiotów względem siebie (niebieskie pudełko leży pod czerwonym pudełkiem).

Sprawne działanie analizatora wzrokowego jest potrzebne dziecku do doskonalenia trudnych procesów czytania i pisania gdyż w toku nauki szkolnej w dużej mierze opieramy się na spostrzeżeniach wzrokowych.

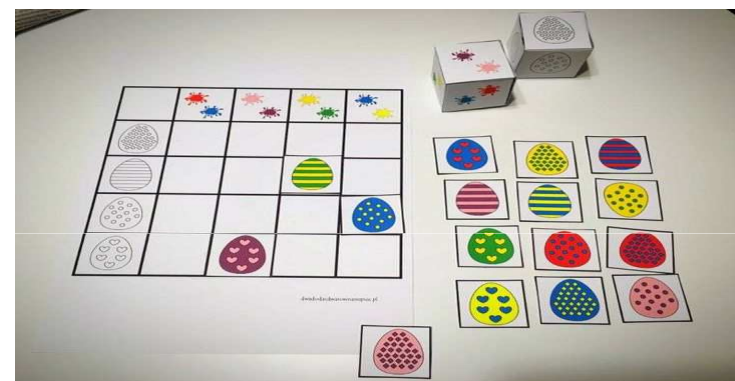
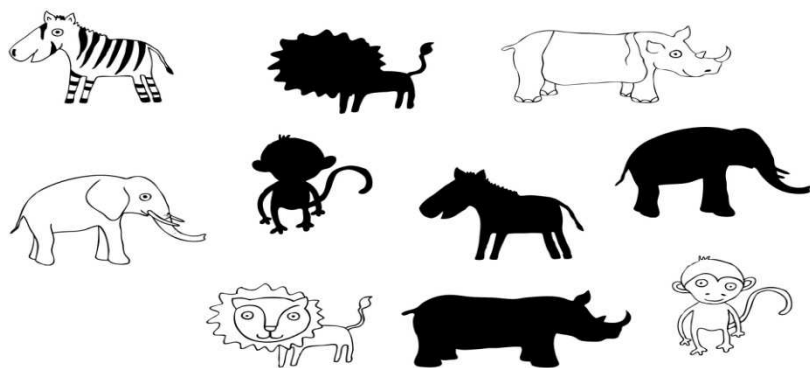
Przykłady ćwiczeń rozwijających percepcję wzrokową:

- układanie według wzoru: klocki, figury geometryczne, mozaiki, patyczki,
- składanie obrazka pociętego na części (w przypadku młodszych dzieci pokazujemy wzór – obrazek w całości, a następnie prosimy o ułożenie),
- porównywanie rysunków, wzorów i szukanie różnic, podobieństw, dorysowywanie brakujących elementów,
- segregowanie figur ze względu na wielkość, kolor, kształt, fakturę,
- układanie historyjek obrazkowych oraz opis obrazków zgodnie z kolejnością zdarzeń,
- omawianie obrazków, wskazywanie szczegółów,
- labirynty, plątaninki,

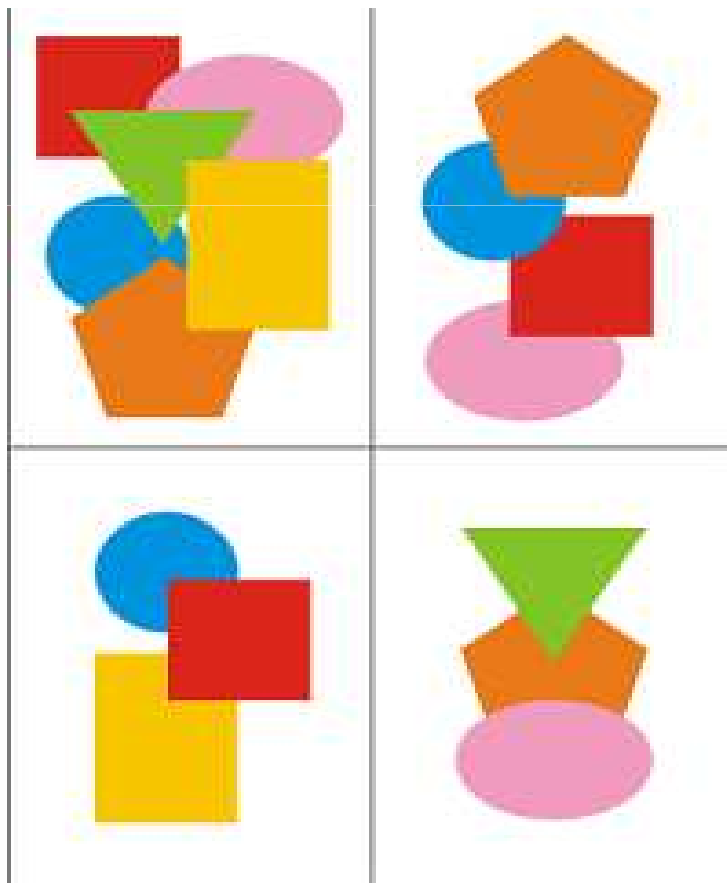
Przykłady ćwiczeń rozwijających percepcję wzrokową:

- granie w gry typu: „Memo”, „Domino obrazkowe”,
- układanie puzzli,
- kończenie zaczętych rysunków,
- odwzorowanie graficzne szlaczków,
- odtwarzanie kształtów złożonych przez łączenie punktów,
- zamalowywanie specjalnie oznaczonych pól (np. dany obrazek/figura jest przyporządkowana do określonego koloru),
- wskazywanie zmian w najbliższym otoczeniu np.: zabawa „Co się zmieniło (w układzie zabawek, przedmiotów/ w pokoju)?”

Gry i zabawy wzrokowe

Gry i zabawy wzrokowe

PERCEPCJA SŁUCHOWA

Dzięki sprawnemu funkcjonowaniu analizatora słuchowego dziecko spostrzega, zapamiętuje i rozpoznaje dźwięki, wśród których znajdują się i dźwięki mowy. Poziom rozwoju percepcji słuchowej w zasadniczy sposób decyduje o postępach w rozwoju mowy i nauki czytania.

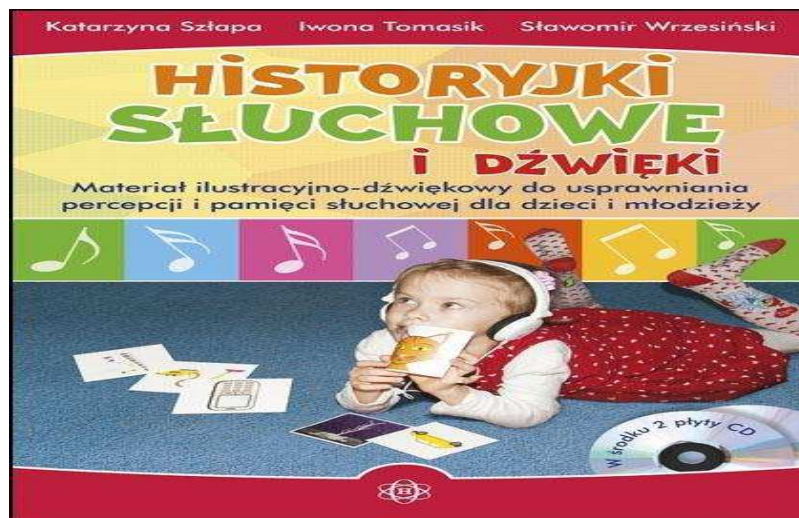
Przykłady ćwiczeń rozwijających percepcję słuchową:

- rozpoznawanie osób na podstawie barwy ich głosu,
- rozpoznawanie dźwięków instrumentów muzycznych lub innych dźwięków z życia (darcie papieru, szum wody, stukanie szklanek),
- rozpoznawanie głosów zwierząt zarejestrowanych na nagraniu, rozpoczynając od głosów zwierząt najbardziej znanych: psa, kota, krowy, kury, koguta, kaczki, gęsi, konia, kurcząt, świni, żaby, przechodząc do głosów zwierząt, z którymi dziecko styka się rzadziej np.: kozy, osła, lwa, mewy, bociana itp.
- uczenie dziecka imion członków rodziny, adresu, numerów telefonów alarmowych, nazw miejscowości, rzek, gór zwiedzanych podczas wyjazdów.
- uczenie na pamięć wierszyków i rymowanek, wielokrotne ich powtarzanie w celu utrwalenia,

Przykłady ćwiczeń rozwijających percepcję słuchową:

- zabawy w wykonywanie poleceń (polecenia coraz bardziej złożone, zawierające coraz więcej elementów),
- gry typu „Bingo dźwiękowe”,
- naśladowanie, powtarzanie tekstu wypowiedzianego przez inną osobę,
- powtarzanie coraz większej ilości słów wypowiedzianych przez inną osobę,
- wyklaskiwanie czy wystukiwanie podanych rytmów, układanie struktur rytmicznych z klocków i powtarzanie ich w formie dźwiękowej,
- Słuchanie bajek i opowieści, a następnie odpowiadanie na pytania dotyczące treści opowiadań (sprawdzamy uwagę słuchową i zdolność koncentracji).

Gry i zabawy słuchowe

	●	●●	●●●	●●●●	●●●●●
♥					
★					
◆					
●					
■					
+					
▲					

USPRAWNIANIE MOTORYCZNE (ĆWICZENIA MANUALNE), ĆWICZENIA GRAFOMOTORYCZNE

Przed przystąpieniem do nauki pisania, konieczne jest usprawnienie motoryczne w zakresie szybkości i precyzji ruchów ręki, koordynacji ruchowej całego ciała i rozwijanie koordynacji wzrokowo-ruchowej. Dlatego też bardzo ważne w procesie kształcenia umiejętności pisania jest podniesienie poziomu czynności rysowania. Można tego dokonać poprzez stosowanie różnych ćwiczeń usprawniających dziecko motorycznie oraz poprzez ćwiczenia grafomotoryczne.

Przykłady ćwiczeń rozwijających sferę manualną i grafomotoryczną:

- nawlekanie koralików, układanie klocków, patyczków, elementów mozaiki geometrycznej,
- Przenoszenie małych elementów (np. kulek, koralików) szczypcami kuchennymi
- zabawy konstrukcyjne np. układanki, przybijanki wg wzoru,
- ugniatanie plasteliny, wałkowanie, toczenie kulek, w późniejszym etapie lepienie postaci, figur,
- cięcie papieru wzdłuż narysowanej linii (prostej, falistej, łamanej), wycinanie figur geometrycznych,
- wydzieranki - Rozdzieranie papieru po określonych liniach, wydzieranie określonych kształtów, tworzenie obrazków wydzieranych,
- stemplowanie,

Przykłady ćwiczeń rozwijających sferę manualną i grafomotoryczną:

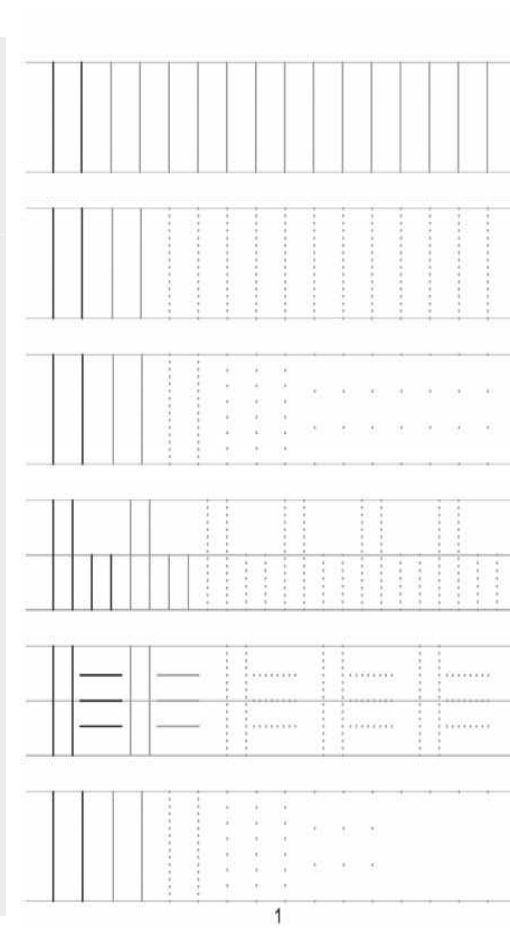
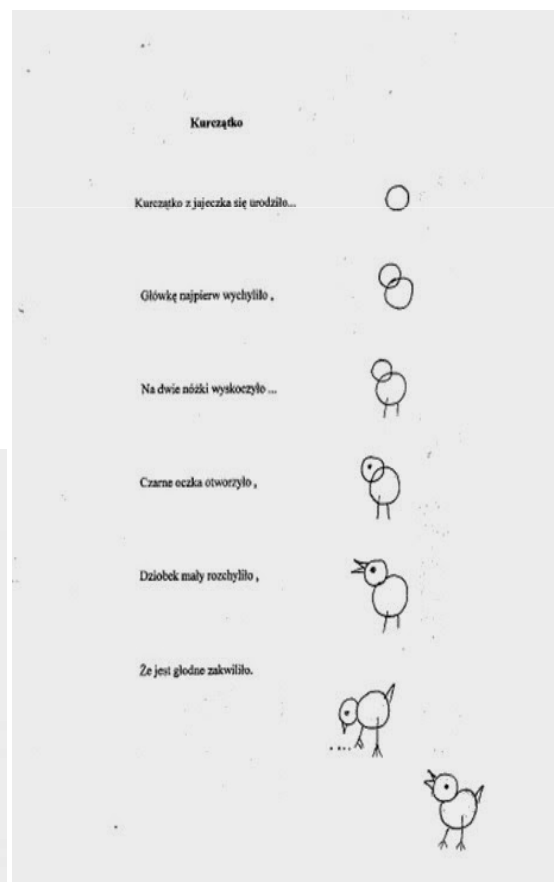
- malowanie jednocześnie obiema rękami na dużym arkuszu, malowanie palcami różnokolorowych linii poziomych i pionowych z zachowaniem kierunku od lewej do prawej, malowanie pędzlem linii prostych, łamanych, falistych, malowanie pęczkiem waty, gąbką, malowanie flamastrami (za każdym razem inny rodzaj nacisku),
- zamalowywanie obrazków - zamalowywanie różnymi kolorami drobnych cząstek, na które została podzielona płaszczyzna rysunku,
- kalkowanie rysunków – przez folię, kalkę ołówkową. Jest to prosta technika, gdyż dziecko wodzi ołówkiem, flamastrem po wzorze,
- obrysowywanie przedmiotów i rysowanie z użyciem szablonów – obie formy wymagają dobrej koordynacji rąk i oka, ponieważ rysowanie odbywa się pod kontrolą wzroku i dzięki współpracy obu rąk. Zajęcia te można zacząć od obrysowywania własnej dłoni, a później przejść do obrysowywania konkretnych przedmiotów, np. figur geometrycznych,

Przykłady ćwiczeń rozwijających sferę manualną i grafomotoryczną:

- rysowanie po śladzie – rysowanie po śladach wyznaczających rysunek w sposób mniej lub bardziej dokładny. Uzupełniając brakujące elementy dziecko tworzy rysunek na nowo. Stopień trudności zależy od stopnia niekompletności rysunku, a więc od rodzaju śladu:
  - ślad jako szkic ma postać drobnych elementów (kropki, kreski) tworząc dość dokładny kontur rysunku,
  - ślad jako plan rysunku wyznaczony przez numerowane kropki,
- rysowanie "od ręki" linii i szlaczków, figur geometrycznych – ćwiczenia polegające na samodzielnym wykonaniu rysunku bez linii pomocniczych. Dziecko powinno powtarzać te ćwiczenia wielokrotnie za pomocą różnych narzędzi, na płaszczyznach o różnej wielkości. Wzory powinny zawierać linie coraz bardziej złożone oraz bardziej skomplikowane figury geometryczne.

Przykładowe karty pracy

ORIENTACJA W SCHEMACIE CIAŁA I ORIENTACJA PRZESTRZENNA

Orientacja w schemacie ciała to zdolność do nazywania

i wskazywania części ciała oraz do rozróżniania strony lewej i prawej.

Orientacja przestrzenna to zdolność określania relacji między osobami, elementami (pod, nad, obok etc.).

Ćwiczenia praktyczne

- wskazywanie dziecku części ciała i nazywanie ich,
- zaznaczanie różnych części ciała na rysunkach i nazywanie ich,
- ćwiczenia w utrwalaniu prawej i lewej strony ciała np.:
  - podaj mi lewą rękę
  - podnieś prawą nogę do góry
  - dotknij prawą ręką do lewego ucha
  - wskaż lewą ręką prawe oko
  - podnieś prawą rękę i lewą nogę
  - ręka lewa w bok, noga prawa do przodu

Ćwiczenia praktyczne

- Utrwalanie kierunków przestrzennych w zabawach ruchowych:
  - zrób krok do przodu
  - obejrzyj się do tyłu
  - zrób 2 kroki w bok- w lewo
  - 2 kroki do przodu, zwrot w prawo i stajemy na lewej nodze
  - chwycić zielony ołówek i położyć go po prawej stronie
  - weź do prawej ręki ołówek i położyć go na zeszycie
  - zabawa w ciepło-zimno: idź do przodu, do tyłu, w bok- w prawo, w lewo

Ćwiczenia praktyczne

- Ćwiczenia orientacji w schemacie ciała osoby znajdującej się naprzeciwko:
  - pokaż moją lewą rękę, prawe oko, lewą nogę
  - weź lewą ręką czerwony ołówek i połącz po mojej prawej stronie
- Ćwiczenia w określaniu stosunków między przedmiotami:
  - na lewo od szafy, na prawo od okna
  - w górę od biurka - w dół od lampy
- Ćwiczenia graficzne kształtujące orientację w przestrzeni:
  - narysuj słońce w prawym górnym rogu kartki
  - w lewym dolnym rogu narysuj koło

Przykładowe gry i zabawy

Raz, dwa, trzy, cztery,
raz, dwa, trzy.

Bardzo zdrowo i wzorowo
co dzień się gimnastykować.
W lewo skręt, w prawo skręt,
teraz dotknij własnych pięt.
W górę kolano, ręce do boku,
trzymaj się prosto, głowa wysoko.

Wiedza o otoczeniu społecznym i przyrodniczym

Bawiąc się wspólnie z dzieckiem, dostarczasz mu wielu nowych informacji i bodźców. Poświęcając mu swój czas, chociażby poprzez rozmowę czy wyrażenie zgody na pomoc przy pracach domowych (które zapewne w dużej mierze bez pomocy dziecka udałoby się wykonać szybciej), sprawiasz że dziecko ćwiczy zdobyte umiejętności, rozwija je i staje się coraz bardziej pewne siebie. Pomagaj mu na różne sposoby – zarówno w domu jak i poza nim.

Rozwijanie wiedzy o otoczeniu społecznym i przyrodniczym

- Organizuj wycieczki i wyjścia w miejsca, gdzie dziecko może odkrywać nowe rzeczy: ZOO, oceanarium, muzeum (szczególnie takie z interaktywnymi wystawami dla dzieci), ogród doświadczeń.
- Szukajcie znaków zmieniających się pór roku – kwiatów, opadłych liści, lodu na kałużach, sprawdzajcie które ptaki odlatują, a które żywią się w przydomowym karmniku.
- Oglądaj z dzieckiem rodzinne albumy ze zdjęciami i wyjaśniaj o jakiej porze dnia zdjęcie zostało zrobione (jeśli jest taka możliwość) i jaka jest na nim pora roku oraz skąd to wiadomo. Pokazuj, kto jest starszy, a kto młodszy, kto stoi bliżej, a kto dalej.
- Bawcie się w czasie wykonywania domowych obowiązków: niech dziecko posortuje skarpety (dobierając je przy tym parami), znajdzie taką samą łyżkę, wskaż gdzie ma kłaść umyte talerze (małe, duże, głębokie, deserowe) i na której półce spodnie.

Rozwijanie wiedzy o otoczeniu społecznym i przyrodniczym

- Wykorzystuj zabawki, które dziecko ma w domu – ubranka lalek można posortować na takie z długim i krótkim rękawem. Autka parkować w garażu w odpowiedniej kolejności (od najmniejszego do największego).
- Liczcie to, co was otacza – poczynając od palców, przez auta na parkingu, ptaki na drzewie, kredki w pudełku, po ilość łap psa.
- Organizuj „brudną i mokrą” zabawę: masy plastyczne, glina, piaskolina, taca z piaskiem i inne takie wynalazki dają dziecku wiele doświadczeń sensorycznych. W misce z wodą lub wannie pozwalaj przelewać wodę pomiędzy różnymi pojemnikami, w kuchni pozwalaj przesypywać mąkę, kaszę, ryż, fasolę.
- Bawcie się w zgadywanki – niech dziecko sprawdza i odgaduje, który z przedmiotów jest cięższy, który ładnie pachnie, który ma kwaśny smak, co wydaje głośny dźwięk.

**Poświęć swój czas.
Przekonasz się że było warto.**

Dziękuję za uwagę
Malwina Owczarek

Pedagog

Poradnia Psychologiczno – Pedagogiczna

w Bełchatowie

tel. 44 632 28 74

www.pppbelchatow.bai.pl